

PROTOKÓŁ

KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w dniu 18 czerwca 2013 r.
w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej
ul. Rynek 15, 67-407 Szlichtyngowa

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. 2013, poz. 182 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61, poz.543 ze zm.);

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Teresa Ozimek** – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 89-1/2013 z dnia 13 marca 2013 r. - *przewodnicząca zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 1]

2. **Krystyna Chabowska** – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 89-2/2013 z dnia 26 lutego 2013 r.

[Dowód: akta kontroli str. 2]

przeprowadził w dniu 18 czerwca 2013 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki wiążących się z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z Programem kontroli zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str. 3-9]

Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 10-11]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej.

Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz wszystkie akta osobowe kierownika ośrodka i pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: **rok 2012 do dnia kontroli.**

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.
4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
5. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób starych, chorym, niepełnosprawnych.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 14 maja 2013 r. znak: PS-I.431.4.6.2013.TOzi.

[Dowód: akta kontroli str. 12-13]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Maria Mruk – Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej (w dalszej części protokołu zwany „Ośrodkiem”) działa na podstawie Uchwały Nr XI/46/90 Miejsko-Gminnej Rady Narodowej w Szlichtyngowej z dnia 25 kwietnia 1990r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej. Statutu (Uchwała Nr XXIV/168/2005 r. Rady Miejskiej w Szlichtyngowej z dnia 10 czerwca 2005 r., zmiany w Statucie-Uchwała Nr XXXVI/242/2006 Rady Miejskiej w Szlichtyngowej z dnia 29 września 2006 r.) i Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej (Zarządzenie Nr 3/2005 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej z dnia 10.06.2005r.)

Kierownik i pracownik socjalny zastępujący kierownika podczas nieobecności posiadają upoważnienie do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej (Zarządzenie Nr 86/2009 Burmistrza Miasta i Gminy Szlichtyngowa z dnia 01 października 2009 r., Upoważnienie Nr 0156/1/11 Burmistrza Miasta i Gminy Szlichtyngowa z dnia 04.07.2011 r.).

Ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Interesanci przyjmowani są w godzinach pracy Ośrodka.

Ośrodek prowadzi dziennik korespondencyjny - rejestr wpływających wniosków. Pracownicy Ośrodka prowadzą rejestr wniosków-spraw do załatwienia, w którym ewidencjonują każdorazowo wyjście w środowisko. Przykładowo w miesiącu kwietniu 2013 r. odnotowano 12 wyjść w środowisko do rodzin na każdego pracownika socjalnego, natomiast w miesiącu maju 2013 r. średnio po 20 wyjść. Decyzje administracyjne doręczane są listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, oraz osobiście w siedzibie Ośrodka. Świadczenia z pomocy społecznej wypłacane są w kasie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej lub przekazywane na rachunek bankowy wskazany przez świadczeniobiorcę. Pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad rady prawnej zatrudnionego w Urzędzie Miasta i Gminy Szlichtyngowa.

Ośrodek zajmuje 5 pomieszczeń (4 pomieszczenia biurowe i 1 pomieszczenie gospodarcze) na parterze budynku (bez barier architektonicznych). Pracownicy socjalni zajmują wspólnie pomieszczenie, co utrudnia swobodne przedstawienie problemów i prowadzenie indywidualnych rozmów z klientami. Natomiast oddzielne pokoje zajmują: Kierownik, główny księgowy oraz pracownik ds. świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego. Warunki lokalowe pracowników socjalnych w Ośrodku są trudne.

[Dowód: akta kontroli str. 14-43]

Ad. 1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi iż „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej na dzień kontroli zadania z zakresu pomocy społecznej realizowało 4 pracowników, w tym Kierownik jednostki oraz 3 pracowników socjalnych, w dwóch rejonach opiekuńczych. Zgodnie ze sprawozdaniem MPiPS-03 na 31 grudnia 2012r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych. Ustalono, że jeden pracownik socjalny zatrudniony został w ramach prac interwencyjnych od 02 maja 2013 r. Kierownik jednostki oświadczyła (akta kontroli str. 49), że po ukończeniu pracy w ramach prac interwencyjnych zatrudni pracownika na umowę o pracę. Kierownik jednostki w Ośrodku zatrudniona została od 1.06.1990 r. na stanowisku pracownika socjalnego. Na stanowisko kierownika powołana została od 1.10 2009 r.

Ponadto na dzień kontroli w Ośrodku zatrudnieni byli: główny księgowy (¼ etatu), referent ds. księgowości i kasy (1 etat), samodzielny referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego (1 etat).

Ośrodek *spełnia* wymóg zatrudnienia pracowników socjalnych, określony w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden

pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców” nie mniej jednak niż 3 pracowników”. Gmina Szlichtyngowa liczy 5187 mieszkańców (dane z ewidencji ludności w gminie Szlichtyngowa, stan na dzień 31 grudnia 2012 r.), na 1 pracownika socjalnego przypada 1729 mieszkańców.

Ponadto w trakcie kontroli stwierdzono, że w sprawozdaniu roczny MPiPS-03 za 2012 r. w Dziale 1 Zatrudnienie - błędnie wykazywana jest osoba zatrudniona w Ośrodku, realizująca zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Udzielono instruktażu w sprawie zasad sporządzania sprawozdawczości.

[Dowód: akta kontroli str.45-49]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Ad. 2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Poddając ocenie kwalifikacje kierownika Ośrodka pod względem zgodności z art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej” - stwierdzono, że Kierownik Ośrodka posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku. Posiada wymagany staż pracy – w Ośrodku pracuje od 1990 r., specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej ukończyła w 2009 r. Ponadto ustalono, że pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną w środowisku spełniają wymagania do wykonywania zawodu. Jedna osoba ukończyła Policealną Szkołę Pracowników Służb Społecznych w 1996 r. oraz I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny, druga osoba ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w 2006 r. na kierunku pedagogika i na zasadzie praw nabytych w zakresie uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego ma prawo wykonywać zawód pracownika socjalnego – podstawa, art. 156 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U. 2013, poz. 182 ze zm.), zgodnie z którym „osoby, które przed dniem 1 maja 2004 r. rozpoczęły studia wyższe licencjackie lub wyższe magisterskie na kierunkach: pedagogika, psychologia, politologia lub socjologia, po uzyskaniu dyplomu ukończenia tych studiów mogą wykonywać zawód pracownika socjalnego”. Trzeci pracownik (zatrudniona w ramach prac interwencyjnych) ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w 2011 r. na kierunku pedagogika, specjalność praca socjalna. Pracownicy socjalni świadczą pracę w środowisku (z wyłączeniem pracownika zatrudnionego w ramach prac interwencyjnych), w związku z czym mają prawo do pobierania dodatku w wysokości 250 zł stosownie do zapisu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej (Dz.U.2013, poz.182 z późn.zm), pracownikowi socjalnemu przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wys. 250zł „do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy”.

Kierownik oraz 2 pracowników socjalnych realizujących pracę w rejonach opiekuńczych w 2012 r. uczestniczyło w różnych szkoleniach tematycznych (każdy pracownik socjalny średnio w 3,7 szkoleniach). Tematyka szkoleń to: syndrom wypalenia zawodowego, nowe zasady ustalania prawa do świadczeń opiekuńczych i becikowego oraz inne zmiany ustawy o świadczeniach rodzinnych wchodzące w życie od 1 stycznia 2013 r., pomoc społeczna, wspólny klient - budowanie zespołów interdyscyplinarnych pracowników..., wspieranie i koordynowanie działaniami międzyinstytucjonalnymi – tworzenie programów na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz prawne aspekty znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

[Dowód: akta kontroli str.50-76a]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Ad.3. Działania podejmowane na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U.z 2013r. poz.182 ze zmianami) - praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji...”.

Z danych statystycznych za rok 2012 (MPiPS-03) wynika, że pomocą społeczną w różnych formach (zasiłki, usługi, praca socjalna) objęto 926 osób z 249 rodzin, z czego pracą socjalną prowadzono z 1062 osobami z 265 rodzin. W stosunku do ogólnej liczby osób objętych pomocą społeczną wskaźnik ten wynosi 106 % i jest znacznie wyższy niż średnia w województwie - 70%.

W liczbie rodzin 265 - 44 to rodziny, które objęte są pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Ustalono, że pracownicy socjalni odnotowują każde działania w prowadzonych rejestrach, polegające m.in. na pomocy przy kompletowaniu wniosków do ZUS o ustalenie uprawnień do świadczeń rentowych, emerytalnych, występowaniu do Archiwum Państwowego o brakujące świadectwa pracy, pomocy przy wypełnianiu wniosków do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, do NFZ o protezy kończyn dolnych i inny sprzęt ortopedyczny, pomocy w przyjęciach klientów do ZOL, pozyskiwaniu od osoby prywatnej sprzętu ortopedycznego dla osób potrzebujących.

W ramach pracy ze społecznością od lipca 2008 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekt systemowy w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pod nazwą „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych z gminy Szlichtyngowa”. W roku 2012 w projekcie uczestniczyło 20 osób bezrobotnych, w tym 17 kobiet i 3 mężczyzn. Uczestnicy mieli możliwość uczestniczenia w różnych zajęciach: „Dobra gospodyni” - zajęcia z gotowania, szycia na maszynie. „Mój wizerunek” - zajęcia z kosmetyczką i fryzjerem, spotkania z doradcą zawodowym, indywidualne porady psychoterapeuty, zajęcia z majsterkowania i remontowo-budowlane dla mężczyzn. „Zdrowy tryb życia”- spotkania

z pielęgniarką. Zajęcia z florystyki i robótek ręcznych. W miesiącu sierpniu zorganizowano wyjazd integracyjny do miejscowości Jeziorki koło Osiecznej. Na zakończenie projektu zorganizowano wspólną Wigilię połączoną z podsumowaniem realizacji projektu przez jego uczestników.

Ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny. Ogółem zawarto 40 kontraktów socjalnych, z czego 20 w ramach pracy socjalnej i 20 w ramach projektu. W stosunku do liczby osób objętych pracą socjalną wskaźnik ten wynosi 3,8 % i jest niższy niż średnia w województwie - 7%.

Skontrolowano dokumentację 7 świadczeniobiorców, z którymi zawarto kontrakt socjalny: - w ramach projektu. W przypadku kontraktów socjalnych zawartych w ramach projektu - jako cel główny określono: „poprawę funkcjonowania rodziny w społeczeństwie”, natomiast jako cele szczegółowe wskazano: „rozszerzenie kontaktów, dostępu do nowych, wzbogacających doświadczeń poprzez uczestnictwo w terapii ze specjalistami. Budowanie prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, organizowanie czasu wolnego dzieciom, budowanie prawidłowych więzi między członkami rodziny. Przyjęcie aktywnej postawy w pokonywaniu życiowych trudności. Zwiększenie wiedzy o własnych zasobach o możliwościach oraz brakach i ograniczeniach. Wzrost wiedzy o własnych możliwościach na rynku pracy”.

Oceniając poziom osiągniętego przez uczestnika projektu celu głównego stwierdzono, że brak jest końcowej oceny efektywności realizacji kontraktu, a sformułowany cel główny jest zbyt ogólny i niemierzalny. Trudno jest określić, w jakim stopniu zdobyta wiedza wpłynęła na zmianę sytuacji życiowej uczestnika, czy osoba po zrealizowaniu kontraktu i ukończeniu projektu „wyszła” z kręgu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czy nadal w nim pozostaje.

- w ramach pracy socjalnej. W kontrolowanych przypadkach - 3 kontrakty zawarto z osobami bezrobotnymi, i dotyczyły „poprawy sytuacji materialnej poprzez znalezienie pracy”. W części II A - „Ocena realizacji...” pracownik socjalny pozytywnie ocenił realizację kontraktu, osoby podjęły zatrudnienie a sytuacja finansowa tych osób uległa poprawie. Cel główny zatem został osiągnięty.

W dwóch przypadkach z klientkami nadużywającymi alkoholu za cel główny obrano „wyjście z uzależnienia od alkoholu”. W końcowej ocenie pracownik socjalny stwierdził, że klientki wywiązały się z ustaleń i zaplanowanych działań. Jednak nie wskazał stopnia, w jakim zrealizowane ustalenia wpłynęły na poprawę sytuacji klientek i ich rodzin, czy nadal rodziny objęte są pomocą społeczną, czy się usamodzielniały.

Na 40 zawartych kontraktów socjalnych - 9 zrealizowano pozytywnie, w tym: 5 osób znalazło zatrudnienie w ramach prac społecznie-użytecznych, 1 osoba na robotach publicznych, 2 osoby podjęły zatrudnienie na umowę o pracę. Jedna osoba nabyła uprawnienia do świadczeń ZUS. Natomiast pozostałe osoby nadal korzystają z pomocy społecznej.

Kontrakty zrealizowane stanowią 22,5 % w stosunku do liczby kontraktów zawartych. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia w województwie - 50 %.

W trakcie kontroli oceniono sposób wypełniania formularzy rodzinnych wywiadów środowiskowych w pozycji : „Dział IV Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny, pkt 4. Praca socjalna” (art. 107 ustawy o pomocy społecznej) i stwierdzono, że opisy w tym punkcie są zbyt ogólne i nie zawierają informacji o występującym w rodzinie głównym problemie oraz o kierunkach działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej. Udzielono instruktażu w tym zakresie.

Ponadto ustalono, że nieprawidłowo sporządzono sprawozdanie roczne MPiPS-03 za 2012r. w pozycji Dz.3.w.8, w której nie wykazano kontraktów zawartych w ramach projektu: jest 20 winno być 40.

Udzielono instruktażu w zakresie sprawozdawczości i wypełniania formularzy wywiadów.

[Dowód: akta kontroli str. 77-106a]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem liczby i efektywności zawieranych kontraktów socjalnych.

Ad.4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, że w roku 2012 ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności nie skorzystała żadna osoba, także żadna osoba nie skorzystała z noclegowni (brak wniosków bezdomnych o wsparcie a także brak informacji o osobach bezdomnych przebywających na terenie gminy). W związku z powyższym nie został zawarty żaden indywidualny program wychodzenia z bezdomności.

Na terenie gminy Szlichtyngowa nie ma żadnej placówki zapewniającej pomoc dla osób bezdomnych.

Z informacji kierownika Ośrodka wynika, że w razie wystąpienia potrzeby umieszczenia w noclegowni, osoby bezdomne będą kierowane do Przytuliska w Żukowicach gm. Głogów, a w kwestii ponoszenia odpłatności za ich pobyt pracownik socjalny na bieżąco kontaktować się będzie z placówką.

[Dowód: akta kontroli str. 18]

Brak możliwości oceny sposobu realizacji zadania.

Ad.4. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego

dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Ze sprawozdania rocznego MPiPS-03 za rok 2012 wynika, iż w ramach świadczeń pomocy społecznej udzielono wsparcia 3 osobom zwolnionym z Zakładów Karnych.

W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 3 osób zwolnionych z zakładu karnego korzystających z pomocy społecznej i stwierdzono, że Ośrodek udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne tylko w formie finansowej. Osoby po powrocie, osobiście występowały do Ośrodka z wnioskiem o przyznanie pomocy wraz z dokumentem potwierdzającym fakt odbywania kary pozbawienia wolności (świadcstwo zwolnienia). Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego Ośrodek przyznał: 1.osobie pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności i opału (Decyzja Nr M-GOPS.461.4612.132.2012 z dnia 12.12.2012r.), 2.osobie zasiłek stały (Decyzja Nr M-GOPS.461.4610.2012 z dnia 30.03.2012r.), 3.osobie zasiłek okresowy (Decyzja Nr M-GOPS.461.46111.65.2012 z dnia 20.03.2012r.). W dwóch przypadkach świadczeniobiorcy samotnie prowadzą gospodarstwo domowe, w jednym przypadku z rodziną.

W przypadku świadczeniobiorcy zasiłku stałego Zakład Karny w Krzywańcu - powołując się na zapis Porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej - zawiadomił Ośrodek Pomocy Społecznej o potrzebie objęcia pomocą społeczną osadzonego po opuszczeniu Zakładu Karnego (DPen/502/12/12/5288 z dnia 28.02.2012r.). Zawiadomienie jest odpowiedzią na pismo Ośrodka Nr M-GOPS/8127/PS/1/2012 z dnia 16.01.2012r. W pozostałych dwóch przypadkach, w wywiadach środowiskowych odnotowano nadużywanie alkoholu przez klientów, jednak brak adnotacji o prowadzonej pracy socjalnej w kierunku leczenia odwykowego. Obowiązek udzielania pomocy w kierowaniu na leczenie odwykowe osadzonych, u których stwierdzono uzależnienie od alkoholu, środków odurzających lub psychotropowych wynika z zapisu § 2, pkt 4 wyżej cytowanego Porozumienia.

Brak dokumentacji potwierdzającej współpracę z zakładami karnymi w tym zakresie

[Dowód: akta kontroli str. 107-158]

Zadanie realizowane **z uchybieniami** pod względem realizacji zapisów Porozumienia zawartego pomiędzy MPiPS a CZSW.

Ad. 6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie ma środowiskowego domu samopomocy ani klubu samopomocy. Nie są realizowane usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3,5, 6 ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ustalono, że na koniec 2012 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie wynosiła 224 osoby (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2012), natomiast średnia liczba leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowiła 4,32% (poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 6,36%).

Z powodu braku ośrodka wsparcia na terenie gminy Szlichtyngowa, dnia 26 października 2012 r. Gmina Szlichtyngowa podpisała porozumienie z Gminą Zerków (woj. wielkopolskie) w sprawie realizacji zadania publicznego w zakresie zapewnienia całodobowej opieki osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnymi intelektualnie w Środowiskowym Domu Samopomocy w Raszewach (akta sprawy str.159-160). W okresie od października 2012 r. do stycznia 2013 r. z usług placówki skorzystała 1 osoba. Osoba przebywała na oddziale psychiatrycznym w szpitalu w Kościanie, po zakończeniu leczenia skierowana została do całodobowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Raszewach. Decyzję z dnia 30.10.2012 r. znak: OPS 8227/50/2012 o skierowaniu wydał Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy w Żerkowie. W uzasadnieniu napisano, iż, na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego oraz dołączonej dokumentacji stwierdza się, iż sytuacja życiowa kwalifikuje do skierowania na pobyt całodobowy w środowiskowym domu samopomocy na okres 3 miesięcy (akta sprawy str. 165). Z uzasadnienia decyzji nie wynika jakiego rodzaju wsparcie było przesłanką do skierowania klienta na całodobowy pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy. Z wyjaśnień kierownika wynika, że obecnie klient zamieszkuje w Szlichtyngowej wspólnie z ojcem, w środowisku funkcjonuje poprawnie. Ojciec podopiecznego ma upoważnienie do odbioru zasiłku pielęgnacyjnego i jednocześnie jest w stałym kontakcie z pracownikami socjalnymi Ośrodka. W przypadku wystąpienia jakichkolwiek problemów rodzina uzyskuje wsparcie ze strony pracowników socjalnych w rozwiązywaniu problemów co wynika z badanej dokumentacji (akta kontroli, email str.164).

W ramach czynności kontrolnych ustalono, że na koniec 2012 r. z pomocy w formie zasiłków stałych skorzystało 31 osób (sprawozdanie MPiPS-03 za 2012 r.). Na dzień kontroli Ośrodek wypłacał 20 zasiłków stałych. Na podstawie orzeczeń Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wypłacono zasiłki stałe 8 osobom, w tym z kodami PS-02 i 01-U - 4 osobom oraz 4 osobom z kodem PS-02, co stanowiło 40% ogółu korzystających z zasiłków stałych. Skontrolowano dokumentację 5 świadczeniobiorców korzystających z zasiłków stałych wypłacanych na podstawie wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych. Na podstawie skontrolowanej dokumentacji ustalono, iż 4 osoby mieszkały samotnie natomiast jedna w rodzinie. Jednej osobie zawieszono z dniem 1 maja 2013 r. wypłatę zasiłku stałego, w związku z podjęciem zatrudnienia i uzyskaniem dochodu przekraczającego kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej (art. 8 ust. 1 pkt 1) uprawniające do wypłaty świadczeń z pomocy społecznej. Na wniosek udziela pomocy w postaci zasiłku celowego na leki, opał, posiłki. Udzielane są wszelkie informacje m.in. o funkcjonujących na terenie powiatu jak i województwa placówkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ustalono, że osoby z zaburzeniami psychicznymi będące klientami Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej korzystają głównie z pomocy w formie świadczeń pieniężnych.

[Dowód: akta kontroli str. 159-214]

Zadanie realizowane jest z **istotnymi uchybieniami** pod względem realizacji form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ad. 7. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

Usługi opiekuńcze.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi uregulowane zostało Uchwałą Nr X/68/2007 Rady Miejskiej w Szlichtyngowej z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania.

Ośrodek od 2010 r. nie świadczy usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Osoby starsze i niepełnosprawne mają zapewnione usługi świadczone przez członków rodziny, którzy z tego tytułu pobierają świadczenia pielęgnacyjne. Świadczenia pielęgnacyjne z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnymi członkami rodziny pobierają 32 osoby. Świadczenia wypłacane będą do 30 czerwca 2013 r. Z oświadczenia kierownika wynika (akta kontroli str.218-219), że temat usług opiekuńczych zostanie na nowo podjęty przez Organ w drugiej połowie roku w przypadku zaistnienia takiej konieczności. Rejestr pism wpływających za 2012 r. i 2013 r. - do dnia kontroli nie zawierał wniosków o przyznanie usług opiekuńczych, nie wydano w tej sprawie decyzji odmownej.

Brak możliwości oceny sposobu realizacji zadania.

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17, ust.1, pkt 16 ustawy o pomocy społecznej dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Ustalono, że na domy pomocy społecznej w 2012 r. i 2013 r. w planie finansowym Gminy zaplanowano po 70 tys. zł, na ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy.

Na terenie gminy Szlichtyngowa nie ma domu pomocy społecznej. W 2012 r. Ośrodek ponosił odpłatność za 4 mieszkańców z terenu gminy za pobyt w domach pomocy społecznej. W trakcie 2012 r. zmarły 2 osoby. W 2013 roku wpłynął 1 wniosek (rejestr pism wpływających poz. 61), który został załatwiony pozytywnie. Na dzień kontroli w domach pomocy społecznej przebywały 3 osoby. Wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie (100%).

Skontrolowano dokumentację 5 osób, ustalono, że wszystkie ponosiły odpłatność w wysokości 70% swojego dochodu, gmina pokrywała różnicę pomiędzy średnim miesięcznym kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez osobę umieszczoną w placówce. W kontrolowanej dokumentacji nie stwierdzono przeprowadzania wywiadów środowiskowych u osób zobowiązanych (art. 61 ust. 2) mimo, że w wywiadzie środowiskowym była wzmianka o rodzinie – rodzeństwie (3 przypadki). Ośrodek wydawał decyzje zmieniające wysokość odpłatności, w związku ze zmianą sytuacji finansowej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej i zmianą średniego miesięcznego kosztu

utrzymania mieszkańca na podstawie przeprowadzanych aktualizacji wywiadów środowiskowych. W jednym przypadku (w rejestr z 2013 r. poz.61) trudno ustalić, czy zachowano termin przeprowadzenia wywiadu od chwili zgłoszenia wniosku, gdyż wniosek nie zawierał daty ani daty wpływu do jednostki. Ponadto ustalono, iż dokumentacja świadczeniobiorców była kompletna, prowadzona prawidłowo. Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru. Wpływające wnioski rozpatrywane były z zachowaniem terminów określonych w odrębnych przepisach.

[Dowód: akta kontroli str. 215-239]

Zadanie realizowane jest z **istotnymi uchybieniami** pod względem gromadzenia dokumentacji osób kierowanych do domów Pomocy społecznej (wywiady u osób zobowiązanych do alimentacji).

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Spełnienia ustawowego wymogu zatrudnienia pracowników socjalnych.
2. Kwalifikacji oraz udziału w szkoleniach Kierownika jednostki.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Zawierania kontraktów socjalnych.
2. Działań na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych .
3. Oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Gromadzenia dokumentacji osób kierowanych do domów pomocy społecznej.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Na tym kontrołę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli – **poz. nr 1.**

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych

w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej, drugi Burmistrzowi Miasta i Gminy w Szlichtyngowej, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik:

Maria Mruk

.....

Teresa Ozimek

Starszy Inspektor Wojewódzki

.....

Szlichtyngowa, dnia 12.07. 2013r.

Krystyna Chabowska

Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp., dnia 09.07. 2013 r.